

Tekemällä . . OPPii

Laajennetun työssäoppimisen kokeiluja on toteutettu valtionavustuksella jo lähes 30 oppilaitoksessa eri puolilla maata. Pirkanmaan ammattiopistossa on mahdollista suorittaa kolmas vuosi oppisopimuksella, josta saadut hyvät kokemukset kiinnostavat useita toisen asteen oppilaitoksia.

Laajennetun työssäoppimisen kokeilu lähti liikkeelle seitsemän vuotta sitten Pirkanmaan ammattiopistossa, jossa alettiin pohtia, miten tarjoilijaksi opiskelevat saataisiin takaisin työelämästä suorittamaan tutkintonsa loppuun.

– Opiskelijat olivat töissä, eikä heitä saatu kouluun ja näin keksimme oppisopimuskouluksensa kanssa tämän uuden mallin koulutukselle, lehtori **Liisa Uusitalo** kertoo.

Hän on ollut kehittämässä laajennettua oppisopimuskoulutusta alusta lähtien ja on nyt projektipäällikkönä ja vastuopettajana. Ammattiopistossa on mahdollista suorittaa uudella menetelmällä kymmenen eri tutkinnon alaa, joista horeca-puolta edustavat tarjoilijat, kokit ja uusimpana hotellivirkailijat.

Pirkanmaan ammattiopisto ja oppisopimuskouluksensa ovat kehittäneet yhteistyössä opetushallituksen kanssa mallin, jossa opiskelijat ovat kolmevuotisen koulutuksen kaksi ensimmäistä vuotta oppilaitoksessa opiskelemissa perustaidot. Ammattitaitoa täydentävien tutkinnonosien

suorittamisen jälkeen heille avautuu mahdollisuus päästä työelämään vuoden oppisopimuskoulutuksella.

– 20 opintoviikon mittaiset ammattitaitoa täydentävät tutkinnonosat, jotka sisältävät muun muassa matikkaa ja kieliä, jäävät usein suorittamatta, mutta tämä on meillä porkkana, sillä sen jälkeen opiskelija pääsee oppisopimusjärjestelmään, Uusitalo sanoo.

Kahden ensimmäisen vuoden aikana opiskelijat ovat olleet työharjoitteluissa normaaliin tapaan alan yrityksissä. Kolmannen opiskeluvuotensa he ovat oppisopimuksella harjoittelusta jo tutuksi tullessa työpaikassa. Tältä ajalta he saavat myös palkkaa ja tekevät samalla itselleen tulevaisuuden työpaikan. Opiskelutapa kehittää huippuosaajia, ja siihen hakeutuukin sitoutuneita opiskelijoita, joilla on kunnianhimoa kehittää taitojaan. Järjestelmä mahdollistaa ammattiin valmistumisen jopa puoli vuotta normaalia nopeammin.

– 2+1 -malli on testattu ja havaittu erittäin hyväksi. Useista oppilaitoksista tuleekin kysely-

jä tästä mallista ja Pirkan opettajat käyvät esittelemässä tätä mielellään.

Yritykset mukana

Pirkanmaan ammattiopiston yritysrekisterissä yhteistyökumppaneina on yksistään ravintola- ja catering-alalta noin 400 yritystä ja laitosta.

– Meillä on tietyt sovitut työssäoppimispaikat, joiden kanssa on tehty sopimukset järjestelyistä. Ne ovat ravintoloita, pikaruokaravintoloita ja (muun muassa) kahviloita eli opiskelijoiden opetus suunnitelmien mukaisia työssäoppimispaikkoja.

Ammattiopistossa on horeca-alan opiskelijoita noin 500, joista tällä hetkellä laajennettuna työssäoppimisjärjestelmässä on 14 opiskelijaa. Näillä työelämäntuntemusta kertyy oppisopimuksella 40 opintoviikkoa enemmän kuin normaalissa opiskelussa.

Yrityksille oppisopimuskoulutus tuo vastuuta opiskelijan kouluttamisesta oppilaitoksen antaman opetus suunnitelman mukaisesti.

– Yrityksen tulee tarkkaan harkita, onko heillä oikeasti antaa opiskelijalle alan töitä ja onko heillä opiskelijan ohjaamiseen sopiva kouluttaja.

Opettaminen uusiksi

Oppilaitosten puolella opettajien asenteet ovat oppisopimuskoulutuksen vuoksi joutuneet kokeukselle.

– Kaikki eivät heti allekirjoita sitä, että muuallakin voi oppia kuin koulussa. Sloganimme onkin Tekemällä oppii. Tämän vuoksi opettajuutta on ajateltava täysin uudella tavalla. Opettaja on valmentaja, kannustaja ja tukija. Tämä tuo kokonaan uuden ajattelumallin oppimisesta ja opettamisesta.

– Opettajat saattavat pelätä ryhmien pienentyessä palkan menetyksiä, mutta osan opiskelijoista siirtyessä 2+1 -järjestelmään opettajat huomaavatkin, että tämä on hyvä juttu.

Opettajat rantautuvat oppilaiden ohjaajina työelämään ja samalla he kouluttavat työpaikan harjoittelunohjaajaa oppilaitoksen ta-

voitteisiin. Järjestelmä auttaa näin opettajia-kin pysymään hyvin ajantasalla alan kehityksessä.

Rahoitus 2013 loppuun

Pirkanmaan ammattopisto on vastannut laajennetun työssäoppimisen valtakunnallisesta koordinoinnista. Kokeiluhankkeelle on valtionrahoitus vielä ensi vuoden loppuun. Tulevasta rahoituspäätöksistä riippumatta monet hyväksi havaitut käytänteet jäävät projektipäällikkö Nina Eskolan mukaan elämään oppilaitosten normaalina toimintana.

– Tämä on ollut valtavan laaja kokeilu. Mukana on ollut paljon eri tutkinnonaloja, joissa on kokeiltu työpaikalla oppimista ja sen laajentamista. Oppimisen kannalta ajateltuna kokemukset ovat olleet pääsääntöisesti hyviä. Oppilaat kokevat oppivansa parhaiten tekemällä oikeita töitä oikeiden asiakkaiden parissa, Eskola sanoo.

Hän pitää tärkeänä kehittää samalla koulutuksen ja työelämän yhteistyötä, jotta ne ei- >>>

Emmi Houhala sai Tampereen Fransmannista työpaikan valmistuttuaan viime keväänä tarjoilijaksi. Kun vuoden oppisopimuskoulutus päättyi, ravintolapäällikkö Keijo Lehtola teki Emmin kanssa työopimuksen heti seuraavana päivänä. Lehtola toimi työpaikkakouluttajana ja kertoo saaneensa oppisopimuskeskukselta hyvin tiedot, mitä koulutukselta vaaditaan.

– Tämän kokemuksen jälkeen en ota enää vanhan mallin mukaisesti oppisopimukseen. Perustietojen hankkiminen oppilaitoksessa on tärkeää.

Lehtori Liisa Uusitalon mukaan kaikki 2+1 -järjestelmässä mukana olevat oppilaat ovat työllistyneet.

Tekemällä oppii, Emmi Houhala toteaa. Oppisopimusvuosi toi käytännön tietoa siitä, mitä tarjoilijan työ oikeasti on. Jatkosta Emmi sanoo, että nyt hän keskittyy työn tekemiseen, mutta myöhemmin häntä kiinnostavat jatko-opinnot esimieskoulutuksessa.

vät olisi niin erillään, etenkin ammatillisessa koulutuksessa.

– Ajatuksena on ollut, miten koulutuksen laatua voitaisiin kehittää siten, että se vastaisi mahdollisimman hyvin oikeaa työelämää.

Opettajan tehtävä on Eskolan mukaan näissä kokeiluissakin vastata siitä, että opiskelija saa riittävästi erilaista kokemusta, jotta se kattaa koko perustutkinnon.

– Joidenkin opiskelijoiden kohdalla se tarkoittaa sitä, että työssäoppimispaikkoja on useita. Harvoin opiskelija suorittaa koko perustutkinnon siten, että hän on vain yhdessä työssäoppimispaikassa.

Eskola korostaa, että laajennettu työssäoppiminen ei saa tarkoittaa sitä, että opiskelijat vain syydetään työelämään.

– Kun työssäoppimista laajennetaan, samalla täytyy laajentaa myös opettajan oppilaanohjausta. Koulutuksen järjestäjän ja opettajan tehtävä on vastata, että opiskelija saa riittävästi ohjausta työpaikallakin ollessaan. Vastuu siitä ei saa olla työpaikalla, Eskola toteaa.

– Koko kokeiluhankkeen ajan opetushalli-

tuksen viesti on ollut, että tämä ei saa olla koulutuksen järjestäjän säästökeino. Tai että opetusvastuu siirtyisi jotenkin työpaikalle. Opetus ja arviointivastuut pysyvät edelleenkin opettajalla.

Toisen asteen koulutuksessa opiskelijat suorittavat 120 opintoviikkoa sisältävän perustutkinnon keskimäärin kolmessa vuodessa. Normaalisti tästä 20 opintoviikkoa on minimimäärä työssäoppimista. Laajennetussa työssäoppimisessa on ollut mukana opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet tutkinnosta jopa kaksi kolmasosaa työpaikalla.

– Kokeilussa on ollut mukana 29 koulutuksen järjestäjää, joiden kanssa on kehitetty hyviä toimintamalleja. Mutta meillähän on valtavan paljon oppilaitoksia, jotka eivät ole olleet tässä mukana, joten hyvien ratkaisujen levittämistyötä on jatkettava, Eskola sanoo.

– Ei ole tarkoitus järjestää kaikille opiskelijoille paljon työssäoppimista, vaan työssäoppimisen lisääminen on opiskelijoille vaihtoehtoinen tapa valmistua ammattiin. Tässä voidaan hyödyntää myös työelämän tarpeita.

Koulutuksen järjestäjän ja opettajan tehtävä on vastata, että opiskelija saa riittävästi ohjausta työpaikallakin ollessaan.

Ammattilaisia oppisopimuksella

Oppisopimus on mahdollisuus kouluttautua uuteen ammattiin tai syventää osaamista omalla työpaikalla oppien. Oppisopimusta voivat hyödyntää uudet ja nykyiset työntekijät. Työnantajalle oppisopimus on joustava tapa rekrytoida ja kouluttaa henkilöstöä.

Oppisopimus sopii sinulle, jos:

- haluat kehittää osaamistasi ja saada uusia näkökulmia työhön
- sinulta puuttuu ammatillinen koulutus tai muodollinen pätevyys
- työtehtäväsi laajenevat uusille tehtäväalueille
- haluat kouluttautua kokonaan uuteen ammattiin
- haluat suorittaa loppuun keskeytyneet opintosi.

Taloudelliset tuet opiskelijalle

Työnantaja maksaa oppisopimusopiskelijalle työehtosopimuksen mukaista palkkaa.

Tietopuolisen koulutuksen ajalta työnantaja voi valita, maksetaanko opiskelijalle palkkaa. Jos palkkaa ei makseta,

opiskelija on näiltä päiviltä oikeutettu oppisopimuskeskuksen maksamiin opintososiaaliin etuuksiin.

Työnantaja

Vahvista yrityksesi kilpailukykyä tulevaisuudessa – oppisopimus- koulutuksesta löytyy joustavia vaihtoehtoja henkilöstön monipuoliseen kouluttamiseen ja yrityksen kehittämiseen.

Taloudelliset tuet työnantajalle

Kouluttaessasi oppisopimuksella saat:

- pääsääntöisesti maksuttoman koulutuksen
- koulutuskorvausta koulutuksesta riippuen työpaikalla tapahtuvan ohjaamisen järjestämiseen (koulutuskorvaus on yrityksen veronalaista tuloa)
- mahdollisesti palkkatukea opiskelijan työ- ja elinkeinotoimistosta, jos hän on työtön työnhakija.

LÄHDE: PIRKANMAAN AMMATTIOPISTO

oppisoppi.fi, toplaaja.purot.net, toplaaja.wikispaces.com